

Список використаних джерел

1. Гладковський М. Соціальна зумовленість чергових змін до статті 209 Кримінального кодексу України. *Підприємництво, господарство і право: загальноукраїнський науково-практичний господарсько-правовий журнал*. Вип. 6. 2021. С. 175–181. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/6/28.pdf>.

2. Ханін С.Г. Особливості ст. 209 ККУ: хто визначає, чи майно набуто злочинним шляхом? Блог адвоката Семена Ханіна. *Видавництво ЮРИДИЧНА ПРАКТИКА*. Дата публікації 26.09.2022. URL: <https://pravo.ua/osoblyvosti-st-209-kku-khto-vyznachaie-chy-maino-nabute-zlochynnym-shliakhom-bloh-advokata-semena-khanina/>.

3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

4. Дудоров О. О., Тертиченко Т. М. Протидія відмиванню «брудного» майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України: монографія. Київ, 2015. 392 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/10297/Dudorov_Tertychenko_Vidmyvannya.pdf;jsessionid=751117B4E67F432225CCE0B6E1BC0B80?sequence=1.

Круглюк Григорій Володимирович,
аспірант відділу докторантури
та ад'юнктури Національної академії
внутрішніх справ;
Павловська Анна Анатоліївна,
доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук,
доцент

БЕЗПЕКА ВИРОБНИЦТВА ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Безпека виробництва – це такий технічний стан, при якому нейтралізується можливість вражаючого впливу на людей, майно і довкілля небезпечних та шкідливих виробничих факторів. Безпека є певним динамічним станом, при якому кому-, чому-небудь ніщо не загрожує [1].

Безпека є основною і головною метою механізму правового регулювання. Практично, всі норми всіх галузей законодавства будь-якої держави спрямовані на забезпечення людині такого існування, коли її особистим правом, інтересам, цінностям, а також матеріальним благам не буде загрозувати небезпека [2].

Відповідно до Конституції України кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, а встановлення гарантій реалізації людиною своїх прав і свобод, як природних, так і набутих є головним обов'язком держави [3].

В свою чергу ст. 6 Закону України «Про охорону праці» регламентує, що умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного і індивідуального захисту, що використовується працівником, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам законодавства. Таким чином, слід

зазначити, що кожен має право будь-яким не забороненим законом способом захищати свої права від порушень і протиправних посягань [4].

Питанням кримінально-правової безпеки виробництва в різні часи були присвячені праці таких вітчизняних фахівців в галузі кримінального права, як М. І. Бажанова, В. І. Борисова, М. С. Брайніна, М. Й. Коржанського, В. Т. Маляренка, П. В. Мельника, В. А. Мисливого, В. О. Навроцького, М. І. Панова, О. О. Пащенко, В. В. Сташиса, В. Я. Тація та ін.

Загальновідомо, що об'єкт є обов'язковим елементом будь-якого складу кримінального правопорушення. На думку багатьох вчених, об'єкт кримінального правопорушення має визначальне теоретичне, практичне і пізнавальне значення для оцінки суспільної та юридичної сутності злочину, тяжкості заподіяної злочином шкоди, кваліфікації діяння та вирішення багатьох інших практичних завдань [5]. Проблема визначення об'єкта кримінального правопорушення є однією з основних у кримінальному праві, оскільки саме вірне визначення об'єкта дозволяє розкрити соціальну сутність кримінального правопорушення, з'ясувати його суспільно небезпечні наслідки, сприяє правильній кваліфікації діяння, а також забезпечує відмежування його від суміжних суспільно небезпечних посягань. Об'єкт (від лат. *objectum*) – предмет, явище, на який спрямована будь-яка діяльність [6]. Об'єктом кримінального правопорушення є ті суспільні відносини, на які спрямоване протиправне діяння винної особи. Слід зазначити, що ним завжди виступає благо, що охороняється кримінальним законом і якому спричиняється або може бути спричинена шкода при вчиненні суспільно-небезпечного діяння.

Відповідно до ч. 1 ст. 1 Кримінального кодексу України об'єктами кримінально-правової охорони є права і свободи людини і громадянина, власність, громадський порядок та громадська безпека, довкілля, конституційний устрій України, а також мир і безпека людства [7]. Проте, слід відмежовувати об'єкт кримінального правопорушення від об'єкта кримінально-правової охорони.

Так, об'єктом кримінально-правової охорони є цінність, яка поставлена під охорону кримінального закону, на яку ще не здійснено злочинного посягання, а об'єкт кримінального правопорушення – це та ж сама цінність, яка вже зазнала кримінально-протиправного впливу, на котру вже здійснено суспільно – небезпечне посягання, передбачене Особливою частиною КК. Таким чином, кримінально-протиправне посягання перетворює об'єкт кримінально-правової охорони на об'єкт кримінального правопорушення [8].

Родовим об'єктом виступає група однорідних цінностей, на які посягає певна однорідна група кримінальних правопорушень. Він відображає характер суспільної небезпечності певного роду кримінальних правопорушень, внаслідок чого використовується як критерій об'єднання окремих складів кримінальних правопорушень у групи і подальшого розміщення таких груп в Особливій частині КК [9].

Проте, головну роль для правозастосовної діяльності відіграє безпосередній об'єкт кримінального правопорушення. Таким об'єктом у теорії кримінального права називають цінності, на які посягає конкретна суспільно-небезпечна дія або бездіяльність. Ще однією ланкою у класифікації об'єктів кримінальних правопорушень є видовий об'єкт. Він визначається як підвид близьких, схожих

соціальних благ, який входить до більш великої групи споріднених цінностей, тобто до родового об'єкта, та заслуговує єдиної, комплексної кримінально-правової охорони. Так як кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва розміщені у розділі X Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва», то родовим об'єктом цих суспільно-небезпечних діянь законодавець вважає саме безпеку виробництва.

Враховуючи подібність безпосередніх об'єктів кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва, усі кримінальні правопорушення, передбачені розділом X Особливої частини КК, можуть бути поділені на дві групи: 1) кримінально-протиправні порушення загальних правил безпеки праці (статті 271, 275 КК); 2) кримінально-протиправні порушення спеціальних правил безпеки при виконанні робіт з підвищеною небезпекою (статті 272-274 КК).

Виходячи з викладеного, під кримінальними правопорушеннями проти безпеки виробництва потрібно розуміти суспільно небезпечні, протиправні діяння, що посягають на врегульовані законодавчими та іншими нормативно-правовими актами суспільні відносини щодо гарантування безпеки виробництва в різних його сферах, створюючи загрозу загибелі людей або настання інших тяжких наслідків чи заподіюючи шкоду здоров'ю потерпілих.

Список використаних джерел

1. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980). URL: <http://sum.in.ua/s/bezpeka>.

2. Лихова С. Я. Кримінальна відповідальність за порушення безпеки людини за законодавством держав-учасниць Європейського Союзу : монографія. К. : Ред. журн. «Право України», 2012. Вип. № 2. «Академічні правові дослідження». Дод. до юрид. журн. «Право України». 89 с.

3. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Про охорону праці : Закон України від 21 жовтня 1993 року. *Відомості Верховної Ради України*, 1992, № 49, ст. 668. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.

5. Коржанський М.Й. Ще раз про об'єкт злочину. *Юридичний вісник України*. 1996. 18–24 липня.

6. Словарь іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/sis/index.shtml>.

7. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 року. URL: https://taxlink.ua/ua/normative_acts/kriminalnij-kodeks-ukraini-10-11-2018/.

8. Куц В.М., Кириченко О.В. Неправдиве повідомлення про загрозу громадській безпеці (кримінально-правова характеристика та заходи протидії): Монографія. К.–Х., 2006. С. 11.

9. Бажанов М.І. Кримінальне право України. Загальна частина: Конспект лекцій. Дніпропетровськ, 1992. С. 32–22.